

Igitabo cya Daniyeli — Umubare Mirongo Irindwi

Kuva ku Bisate bya Kera Kugera ku Nshingano z'Iki Gihe: Guhishurira Urugendo rw'Isezerano

Jeff Pippenger
2024-02-03

Igihe Uwituka yagiranaga isezerano na Isirayeli ya kera, yatanze ibisate bibiri nk'ishingiro n'ikimenyetso by'umubano w'isezerano. Ibyo bisate byombi kandi byagaragazaga inshingano ya Isirayeli ya kera yo kugeza ku isi ubuhamya buzima bw'ibyo bisate byombi. Igihe Uwituka yagiranaga isezerano na Isirayeli ya none, yatanze ibisate bibiri nk'ishingiro n'ikimenyetso by'umubano w'isezerano. Ibyo bisate byombi kandi byagaragazaga inshingano yabo yo kugeza ku isi ubuhamya buzima bw'ibisate bine byose.

Ibyapa byombi byahawe Isirayeli ya kera nyakuri igihe gito cyane nyuma y'uko Imana ibakura mu bucakara nyakuri bw'uburetwa bwo muri Egiputa, ikabanyuza no mu gutenguha kw'ukwambuka Inyanja Itukura. Igihe Isirayeli ya kera nyakuri yamaze mu bubata cyari cyaragaragajwe by'umwihariko mu buhanuzi ko ari imyaka magana ane na mirongo itatu, kandi igihe yari ikiri mu bubata Isirayeli ya kera nyakuri yaribagiwe Isabato y'umunsi wa karindwi, ireka no kuyubahiriza.

Ibisate bibiri byahawe Isirayeli ya none yo mu buryo bw'umwuka nyuma gato y'uko Imana ibakijije ubucakara bwo mu buryo bw'umwuka bw'ubunyage bwa Gatolika, ikabanyuza mu gutenguha gukomeye ko mu mwaka wa 1844. Igihe Isirayeli ya none yo mu buryo bw'umwuka yamaze mu bubata cyari cyaragaragajwe by'umwihariko mu buhanuzi ko ari imyaka igihumbi na magana abiri na mirongo itandatu, kandi igihe yari muri ubwo bubata Isirayeli ya none yo mu buryo bw'umwuka yaribagiwe, kandi ireka kwizihiza, Isabato y'umunsi wa karindwi.

Mu mateka nyir'izina ubwo Imana yahaga Mose bya bisate byombi ngo abijyanire Isirayeli ya kera, mwene se Aroni yari ari gukora ishusho ya zahabu y'inyana. Ibyo bisate byombi by'Amategeko Cumi bigaragaza ko Imana ari Imana ifuha, kandi iryo fuhe ryayo ryigaragaza by'umwihariko ku byerekeye gusenga ibigirwamana; maze ubwo Mose yamanukaga ku musozi, Isirayeli ya kera yari irimo kubyina yambaye ubusa ikikije iyo shusho ya zahabu yari yarakozwe n'uwo wari waratoranyijwe kuba umuvugizi w'Imana.

Nuko Mose abwira Aroni amagambo yose y'Uwituka wari wamutumye, n'ibimenyetso byose yari yamutegetse. Maze Mose na Aroni baragenda, bateranya abakuru bose b'Abisirayeli; Aroni avuga amagambo yose Uwituka yari yabwiye Mose, akorera n'ibimenyetso imbere y'abantu. Kuva 4:28–30.

Mwene se w'umuhanuzi wayoboye Isirayeli ya kera mu mateka y'isezerano igihe hatangwaga ibisate bibiri by'isezerano, ni we wari umuyobozi mu bugome bwo kwigomeka kw'igishushanyo cy'ishyari. Umugabo w'umuhanuzikazi wayoboye Isirayeli ya none mu mateka y'isezerano igihe

hatangwaga ibisate bibiri by'isezerano, ni we wari umuyobozi mu bugome bwo kwigomeka kwa 1863; kandi 1863 iranga igisekuru cya mbere cy'Abadiventisiti nk'icyagereranyijwe n'igishushanyo cy'ishyari gishyizwe ku muryango w'irembo ry'igicaniro.

Nuko arambwira ati: Mwana w'umuntu, tera amaso yawe noneho werekeza i ruhande rw'amajyaruguru. Nuko ntera amaso yanjye nerekeza i ruhande rw'amajyaruguru, maze dore, ku ruhande rw'amajyaruguru ku irembo ry'igicaniro, hari hariya ku bwinjiriro icyo gishushanyo cy'ishyari. Ezekiyeli 8:5.

“Uruherero rw'ibitambo” ni ikimenyetso cya Kristo.

“Turi mu kaga ko kuvanga ibyera n'ibisanzwe. Umuriro wera uturuka ku Mana ni wo ukwiriye gukoreshwa mu mihati yacu. Igicaniro cy'ukuri ni Kristo; umuriro w'ukuri ni Mwuka Wera. Ibyo ni byo bidutera imbaraga. Umuntu aba umujyanama ukwiriye kwizerwa gusa igihe Mwuka Wera amuyoboye kandi amurangira. Nitwehera ku Mana no ku bo yatoranyije tukajya kubaza ku bicaniro by'abanyamahanga, tuzasubizwa hakurikijwe imirimo yacu.” Selected Messages, igitabo cya 3, 300.

“Irembo” ni itorerero.

“Ku muntu wicisha bugufi kandi wizera, inzu y'Imana iri mu isi ni irembo ry'ijuru. Indirimbo y'ishimwe, isengesho, amagambo avugwa n'abahagarariye Kristo, ni uburyo Imana yashyizeho bwo gutegurira abantu itorerero ryo mu ijuru, ari ryo kuramya kurushijeho kuba ku rwego rwo hejuru, aho hatinjira ikintu cyose gihumanya.” Testimonies, volume 5, 491.

Mu 1863, Uvugabutumwa bw'Abadiventisiti b'i Lawodikiya bwabaye itorerero ryanditswe mu buryo bwemewe n'amategeko, maze bureka kuba umuryango w'ivugabutumwa. Icyo gihe ni bwo “bwinjiye” mu mateka y'itorero. Mu 1863, itorerero rya Kristo ryinjiye mu ishira hamwe ryemewe n'amategeko n'ubutegetsu bwa Leta Zunze Ubumwe za Amerika. Muri uwo mwaka kandi, batangije imbonerahamwe mpimbano kugira ngo isimbure za nkingi ebyiri zera za Habakuki. Uwo mwanya urupapuro rwa kabiri rwari rukimara gutegurwa, mu rwego rw'amateka y'ubuhanuzi, abagereranyijwe na Aroni bari barimo gutegura ishusho mpimbano.

Itegeko rya kabiri ni ryo riburira mu buryo bwihariye kurusha ayandi ku byerekeye gusenga ibigirwamana no kuramya amashusho. Ni na ho kandi Imana yihishura ko kamere yayo ari iy'Imana ifuha. Ni na ho kandi ishira hamwe ry'uko igenera urubanza abanyabyaha kugeza ku buzukuru bwa gatatu n'ubwa kane. Amategeko Cumi ni ishusho yanditse ya kamere ya Kristo.

“Ku bw'uko banze Kristo, hamwe n'ingaruka zakurikiyeho, ni bo bari babifiteho inshingano. icyaha cy'ishyamba n'ukurimbuka kw'ishyamba byatewe n'abayobozi b'idini.”

“Mbese muri iki gihe cyacu si ko izo ngaruka zimwe ziri gukora? Mbese muri abahinzi b'uruzabibu rw'Umwami si ko benshi barimo gukurikira mu ntambwe z'abayobozi b'Abayahudi? Mbese abigisha b'idini ntibarimo kuyobya abantu bakabakura ku byo ijamba ry'Imana risaba mu buryo bwumvikana kandi butaziguye? Aho kubatoza kumvira amategeko y'Imana, mbese ntibarimo kubatoza kuyica? Kuva kuri nyinshi mu ntebe zo kubwirizaho zo mu matorero, abantu bigishwa ko amategeko y'Imana atabareba nk'ayahategetswe. Imigenzo,

n’abanyamibabaro, n’abakene, n’impumyi, n’abambaye ubusa.”

Maze Mose abonye ko abantu bari bambaye ubusa; (kuko Aroni yari yabambitse ubusa ku buryo bw’ikimwaro mu maso y’abanzi babo). Kuva 32:25.

Mu 1856, imyaka irindwi mbere y’uko hategurwa ya mbonerahamwe y’impimbano, James na Ellen White bombi bagaragaje ko uwo murimo wari winjiye mu mimerere y’i Laodikiya. Mu 1863, Abadiventisimu yari “yambaye ubusa” mu by’umwuka nk’uko Isirayeli ya kera yari “yambaye ubusa” uko by’ukuri ubwo babyinaga bazengurutse cya gishushanyo cy’impimbano cy’ishyari. Iyo mpimbano Aroni yari yarakoze yari ikigirwamana gikozwe mu izahabu, ariko yari ishusho y’inyana, ari yo nyamaswa. Yari ishusho ya ya nyamaswa, kandi yari n’igishushanyo kigenewe ya nyamaswa. Iyo nyana y’izahabu yari ishusho ya ya nyamaswa, ariko kandi yari yaturuwe ibigirwamana Aroni yavuze mu buryo butari ubwo ko ari byo byakijije Isirayeli uburetwa bwo muri Egiputa.

Abakira mu ntoki zabo, ayibāzamo akoresheje igikoresho cyo kubāzā, amaze kuyikoramo inyana y’icyuma kiyagijwe; maze baravuga bati: Iyi ni yo mana yawe, wa Bisirayeli we, yagukuye mu gihugu cya Egiputa. Aroni abibonye yubaka igicaniro imbere yayo; Aroni aratangaza ati: Ejo hazaba umunsi mukuru w’Uwiteka. Bukeye bazinduka kare batamba ibitambo bitwikwa byose, bazana n’ibitambo by’amahoro; abantu bicara kurya no kunywa, hanyuma barahaguruka ngo bakine. Kuva 32:4–6.

Igishushanyo cy’inyana y’izahabu cyari ishusho y’inyamaswa, ariko cyari cyeguriwe ibigirwamana by’ikinyoma, bityo na cyo kikaba cyari ishusho (igitambo) cyeguriwe ya nyamaswa. Iyo shusho yari ikozwe mu izahabu, ari yo kimenyetso cya Babuloni, kandi yari inyana, ari ryo shusho riruta ayandi ry’igitambo mu murimo wo mu buturo bwera. Yari yeguriwe imana za Egiputa. Babuloni y’Amayobera (kuko ubuhama bwose bw’ubuhanuzi bwerekeza ku mperuka y’isi) igizwe n’umugore ugendera ku nyamaswa. Iyo nyamaswa uwo mugore agenderaho ni Umuryango w’Abibumbye (abami icumi), kandi ni ikimenyetso cya cya kiyoka, kutemera ko Imana ibaho, na Egiputa. Uwo mugore ubwe ni ikinyoma gisa n’itorero ry’ukuri ry’Imana. Inyana y’izahabu Aroni yeguriye imana za Egiputa yari ikimenyetso cy’avance cya maraya ukomeye wo mu Ibyahishuwe cumi na birindwi, ari we Babuloni (izahabu), ugendera ku nyamaswa (Egiputa) kandi akaba n’itorero ry’ibinyoma (inyana).

Muri icyo gihe kandi Aroni yubatswe igicaniro, nk’uko bimaze gusobanurwa, kigereranya Kristo, igicaniro nyakuri. Hanyuma ashiraho uburyo bw’impimbano bwo kuramya, kuko yatangaje ko ku munsi wakurikiyeho hazaba umunsi mukuru w’Uwiteka. Inyana ya zahabu ya Aroni yari ishusho “y” kandi “ya” ya nyamaswa, kandi yashyizweho “imbere” ya Kristo w’impimbano, maze umunsi umwe ushyirwaho kugira ngo hizihizwe uburyo bwe bw’impimbano bwo kuramya.

Leta Zunze Ubumwe z’Amerika ni zo butegetsi bushyiraho igishushanyo cya cya gikoko, hanyuma bugahatira isi gukurikiza urugero rwacyo. Leta Zunze Ubumwe z’Amerika zifite ububasha bwo guhatira iyo gahunda yo kuramya ku isi yose, kandi zibikora imbere ya cya gikoko, “mu maso yacyo.”

Nuko mbona indi nyamaswa izamuka iva mu isi; kandi yari ifite amahembe abiri nk'ay'umwana w'intama, ariko yavugaga nk'ikiyoka. Kandi ikoresha ubushobozi bwose bwa ya nyamaswa ya mbere imbere yayo, igahatira isi n'abayituyemo kuramya ya nyamaswa ya mbere, iyo igikomere cyayo cyica cyakize. Ibyahishuwe 13:11, 12.

Umuntu w'icyaha, ari wo ubupapa, ni ya nyamaswa yavuye mu nyanja ivugwa mu Ibyahishuwe igice cya cumi na gatatu. Igihe Leta Zunze Ubumwe z'Amerika zivuze nk'ikiyoka, mu itegeko rya vuba ry'Umunsi w'Icyumweru, ni bwo zitangira guhatira isi gushyiraho ishusho ya ya nyamaswa "imbere" yayo. Nyamaswa iri imbere ya Leta Zunze Ubumwe z'Amerika (ya nyamaswa yavuye mu butaka), ni ubupapa (ya nyamaswa yavuye mu nyanja). Ubupapa ni Kristo w'impimbano, kandi Aroni yari yarashyizeho ishusho ye ya zahabu imbere ya Kristo w'impimbano, kuko Kristo ari we gicaniro cy'ukuri. Aroni hanyuma ashiraho gahunda y'ibinyoma yo gusenga, nk'uko bigaragazwa n'itangazwa ry'umunsi mukuru wagombaga kuba ku munsi wakurikiyeho. Na Leta Zunze Ubumwe z'Amerika zihatira abantu gahunda y'ibinyoma yo gusenga, kandi na yo ifitanye isano n'umunsi w'impimbano wo kuramya.

Igihe Mose yamanukaga ava ku musozi, impaka zari hagati y'ishusho nyakuri n'ishusho y'ibinyoma y'ishyari—ishusho ya Kristo cyangwa ishusho ya Satani. Icyiganano cyari kigizwe na Kristo w'icyiganano (urutambiro), uburambe bw'icyiganano (Laodikiya), n'umunsi w'icyiganano wo kuramya ("ejo hazaba umunsi mukuru w'Uwiteka"). Ubugome bwo kwigomeka kw'innyana ya zahabu bugaragaza ukwigomeka kw'itegeko rya vuba ry'Umunsi wa Ku Cyumweru, ariko kandi bunagaragaza ukwigomeka kw'Abadiventisiti b'i Laodikiya mu 1863.

Mu 1863, hatejweho ameza y'inyiganano kugira ngo hatwikwe imitako yo mu nzizi za Miller nk'uko yari yaragaragajwe ku meza abiri ya Habakuki. Ayo meza yombi yari yaragereranyijwe n'ameza abiri Mose yakiriye ku musozi. Mu 1863, hashyizweho isano ry'amategeko n'ubutegetsi bwa Leta Zunze Ubumwe za Amerika, bityo iherezo riza ku rugendo rw'Abamillerite, kandi mu buryo bw'amategeko umutwe w'Abalawodikiya wandikwa nk'Itorero ry'Abadiventisiti b'Umunsi wa Karindwi. Uwo mubano wagereranyijwe n'igishushanyo cya Aroni cy'inyamaswa, ari cyo mu buryo bw'ubuhanuzi gisobanurwa nk'ihuriro ry'Itorero na Leta; bityo bigereranya Abamillerite bashyiraho umubano w'Itorero na Leta mu 1863, kandi bikanagereranya Leta Zunze Ubumwe za Amerika ku itegeko ryo ku Cyumweru rigiye kuza vuba.

Abapfapfa babyinaga ba Aroni, bahagarariye ubunararibonye bw'impimbano bwa Lawodikiya, bari bameze nk'uko urujya n'uruza rw'Abamillerite rwari rwarabaye mu 1856. Ubunararibonye bwo mu mwuka buhagarariwe n'abo bapfapfa babyinaga ba Aroni bwagereranyijwe n'ubunararibonye bwa Mose, wari agaragaza ishyamba ry'imico y'Imana rirwanya gusenga ibigirwamana. "Imbyino" mu buhanuzi ni ikimenyetso cy'ubushukanyi, kandi abo bapfapfa babyinaga ba Aroni na bo bahagarariye ubushukanyi buterwa na Leta Zunze Ubumwe z'Amerika igihe zihata isi "kubyina" ku muziki wa Nebukadinezari, mu gihe maraya wa Tiro aririmba indirimbo ze.

Mu 1863, umutwe w'Abamillerite b'i Lawodikiya wahinduwe uva ku miterere yawo ya mbere ujya mu itorero rya Lawodikiya ry'Abadiventisti b'Umunsi wa Karindwi ryanditswe mu buryo

bwemewe n'amategeko. Nk'uko byagaragajwe mu ngingo zabanje, mu 1863 Yeriko yongeye kubakwa, kuko Yeriko ari ikimenyetso cy'ubukire bwa Lawodikiya kandi ikaba igereranywa n'igisimbura cy'umujyi wa Yerusalemu. Mu 1863, kwinjizwa kw'ishusho y'imeza y'ubuhanuzi y'impimbano kwagaragaje isubiramo ry'amateka ya Aroni, y'inyana y'izahabu n'abasazi babyina. Amateka yo gukizwa ku Nyanja Itukura yakoreshejwe kenshi na Mushiki wacu White mu kwerekana amateka y'Ubwadiventisti bwo hambere, kandi iri shyirwaho mu bikorwa rihura neza rwose n'amateka ya Mose na Aroni mu mpaka zerekeye ishusho y'ishyari.

Mu mwaka wa 1863, igisekuru cya mbere cy'Abadiventisiti b'i Lawodikiya cyatangiye ubwo ishusho y'ishyari yashyirwaga mu irembo (itorero), ryari imbere y'igicaniro (Kristo). icyo gisirikare cya mbere cyahise "kinjira" mu mateka y'ibizira yagendaga yiyongera.

Nuko arambwira ati: Mwana w'umuntu, noneho ubura amaso yawe urebe werekeza i ruhande rw'amajyaruguru. Nuko mbura amaso yanjye ndeba werekeza i ruhande rw'amajyaruguru, maze dore, ku ruhande rw'amajyaruguru ku irembo ry'igicaniro, hari haho icyo ishusho y'ishyari ku bwinjiriro. Ezekiyeli 8:5.

Tuzakomeza ibi bitekerezo mu nyandiko ikurikira.

"Ni akahe kameze kacyi muri iki gihe giteye ubwoba kandi gikomeye bityo? Yoo, mbega ubwibone bwiganje mu itorero, mbega uburyarya, mbega uburiganya, mbega gukunda imyambaro, ubupfayongo no kwidagadura, mbega irari ryo kugira ubukuru! Ibyo byaha byose byatwikiriye ubwenge, ku buryo iby'iteka bitamenyekanye. Mbese ntituzashakashaka Ibyanditswe, kugira ngo tumenye aho tugeze mu mateka y'iyi si? Mbese ntituzagira ubwenge ku byerekeye umurimo urimo gukorwa ku bwacu muri iki gihe, n'umwanya twebe abanyabyaha dukwiriye kugira mu gihe uyu umurimo w'imponzani urimo gukomeza? Niba dufite icyo twitayeho ku gakiza k'ubugingo bwacu, tugomba guhinduka mu buryo bugaragara. Tugomba gushaka Uwitwaga twihannye by'ukuri; tugomba, dufite ukwicuza kwimbitse mu bugingo, kwatura ibyaha byacu, kugira ngo bihanagurwe.

"Ntidukomeze kuguma ukundi ku butaka buroga. Turimo kwegera vuba impera y'igihe cyacu cy'igeragezwa. Reka buri muntu yibaze ati, Mpagaze nte imbere y'Imana? Ntiduzi ukuntu amazina yacu ashobora kuzashyirwa vuba ku minwa ya Kristo, maze imanza zacu zikaba zifashwe burundu. Yoo, yoo, iza manza zizaba izihe? Mbese tuzabarwa mu bakiranutsi, cyangwa tuzashyirwa mu mubare w'abanyabyaha?"

"Itorero niri haguruke, kandi ryihane gusubira inyuma kwaryo imbere y'Imana. Abarinzi nibakanguke, kandi bavuze impanda mu ijwi risobanutse neza. Ni umuburo udasubirwaho dufite gutangaza. Imana itegetse abagaragu bayo iyi: 'Rangurura ijwi, we guceceka, uzamure ijwi ryawe nk'impanza, kandi wereke ubwoko bwanjye ibicumuro byabwo, n'inzu ya Yakobo ibyaha byayo' (Yesaya 58:1). Kwitaho kw'abantu kugomba kubanza kugerwaho; bitabaye bityo, umuhati wose uba impfabusa; naho marayika ava mu ijuru yamanuka akababwira, amagambo ye nta cyiza yakora kirenze icyo aza kuba avugana n'ugutwi gukonje kw'urupfu."

"Itorero rigomba gukangukira gukora. Umwuka w'Imana ntashobora kuza rwose keretse ribanje gutegura inzira. Hagomba kubaho gusuzuma umutima gushikamye. Hagomba kubaho

gusenga kunga ubumwe kandi kudacogora, kandi binyuze mu kwizera hakabaho kwiyegeurira amasezerano y’Imana. Hagomba kubaho, atari ukwambika umubiri ibigunira nk’uko byakorwaga mu bihe bya kera, ahubwo kwicisha bugufi kwimbitse k’umutima. Nta n’impamvu ya mbere dufite yo kwishimira ubwacu no kwishyira hejuru. Dukwiriye kwicisha bugufi munsu y’ukuboko gukomeye kw’Imana. Izagaragara kugira ngo ihumurize kandi ihe umugisha abayishaka by’ukuri.” Selected Messages, igitabo cya 1, 125, 126.